

Vabandage, härra Maurus

Gümnaasium tähendas Vana-Kreekas (*gymnasion*) kehaliste harjutuste, hiljem ka filosoofide ja teadlaste kogunemiskohta. Võõrsõnade leksikoni (1978) järgi tähistas gümnaasium eelmises Eesti Vabariigis ja ka mõnedes välisriikides keskkooli, kus õpetati ladina ja kreeka keelt.

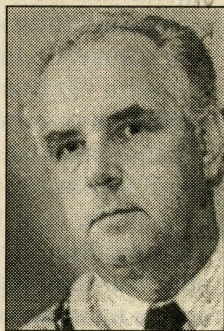
Koolihariduse tase Eestis Vabariigis püsis kõrgel, sest teati, et klassikalise filoloogia, ladina ja kreeka keele ta on haritlaste ettevalmistamine võimatu. Gümnaasiumihariduse omandamine ei tulnud ilma algetadmisteta nendes keeltes kõne allagi, kõrgkoolides oli ladina ja kreeka keele õpetus aga eriti väljapaistval järjel.

Viiskümmend vahepealset aastat peamiselt kirillitsa kaudu antud kooliharidust on mälust paljugi kustutanud. Selles veendusin hiljuti üht pealinna gümnaasiumiks ümber ristitud kooli külastades. Kui avaldasin soovi vestelda ladina keele õpetajaga, vaadati mind kui lummutist. Varsti selgus teinegi tõsiasi – paljud õpetajakutses valmistujad pole midagi kuulnud ladina ja kreeka keelest.

Haridusministeeriumi ametnik põrnitses aga uudishimulikku altkuulmu ja küsis kurjalt: kellele informatsioon läheb? Tema pilk kõneles iseenda eest.

Tõdesin, et nagu meie gümnaasiumid, nii pole kooliharidust korraldavad institutsioonidki enda ümber koonandanud filosoofe ega teadlasi. Pigem on need kujunenud kohaks, kus korraldatakse kehalisi harjutusi, hariduselu viimaste skandaalide järgi otsustades ilmselt pöidla- ja ninaväänamisi, ra-

Koolitee

Ants Sild,
lapsevanem

hajagamise lahingutest kõnelemata. Selle taustal antakse kahtlasevõitu kooliharidust gümnaasiumides, kahtlane on kõrgkooli tase, mis klassikalisi õppeaineid ignoreerib.

Kas on midagi, mis poleks kahtlane? On küll. Õigemini oli. Õige oli ütlus, mis Tammsaarel "Tões ja õiguses" kirja pandud ja mis kõlab umbes nõnda: sõidetagu mujal kasvõi sõnnikuvankriga koolimaja uksest sisse, aga see ei pea mitte veel härra Mauruse koolis sündima!

Koolide ümbernimetamiskampaaniale oleks pidanud eelnema tutvumine tähendusõpetuse, sõna- ja sisuseletustega. Kindlasti oleks selle käigus selgunud, et osa koolielu korraldajaid poleks olnud suutelised mõiste gümnaasium sisu avamagi.

Seepeale tahaks lausuda vaikselt ja valuliselt: "Vabandage, härra Maurus, vabandage!"

